

Frivillighetsmeldingen for Kongsvinger

2021-2030

Frivilligheten i Kongsvinger – Fri, villig og viktig!

KONGSVINGER
KOMMUNE

Innhold

1.	Innledning.....	4
1.1	Hensikten med Frivillighetsmeldingen for Kongsvinger.....	4
1.2	Nasjonale føringer	5
1.3	Kommunale føringer	6
1.3.1	Kommuneplanens samfunnsdel.....	6
1.3.2	Frivillighet i andre plandokumenter og strategier.....	6
2	Frivilligheten i Kongsvinger og vurdering av denne.....	8
2.1	De overordnede prinsipper for samspill mellom frivillig og kommunal sektor	8
2.2	Tilbakegang i frivillig innsats.....	9
2.3	Økende sosiale forskjeller	9
2.4	Fra organisert frivillighet til uforpliktete deltakelse	10
2.5	Fra tid og fellesskap til digital og virtuell frivillighet.....	10
2.6	Frivillighet har en egenverdi for de frivillige.....	11
2.7	Frivillighet har en verdi for kommunen	11
2.8	Frivillighet tilfører kommunale tjenester ekstra kvalitet.....	11
2.9	Frivillighet og bærekraft.....	12
2.10	Frivillighet under pandemi og nedstenging av samfunnet.....	13
3	Frivilligheten i Kongsvinger og samarbeid mellom kommunens tjenester og frivillig sektor...	15
3.1	Hvilken rolle skal frivilligheten ha i samfunnsutviklingen i Kongsvinger?.....	15
3.2	Barn og unge.....	16
3.3	Studentfrivillighet.....	17
3.4	Helse, velferd, solidaritet, beredskap og bistand	17
3.5	Politiske partier og interesseorganisasjoner.....	18
3.6	Innvandrerorganisasjoner.....	18
3.7	Religion og livssyn	18
3.8	Levekår.....	18
4	Hvordan kan frivilligheten i Kongsvinger utvikles?.....	22
4.1	Dialog med frivilligheten	22
4.1.1	Kommunens rolle	22
4.1.2	Kommunen som praktisk og teknisk tilrettelegger.....	22
4.1.3	Frivilligsentralene	24
4.1.4	Nyby	25

4.2	Organisering av frivillig sektor og rekruttering til frivilligheten	25
4.2.1	Frivillighetens betingelser: motivasjonen teller, men livssituasjonen avgjør.....	26
4.2.2	Seniorressursen.....	27
4.2.3	Den uorganiserte frivilligheten og «Hverdagsheltene».....	27
4.2.4	Hvordan utvikle, organisere og rekruttere til frivilligheten i årene som kommer	28
4.3	Mål og strategier for frivillighetsarbeidet i Kongsvinger kommune.....	30
5	Handlingsplan.....	31

«Jo mer frivillighet i et lokalsamfunn, jo friskere samfunn» (Putman)

1. Innledning

En definisjon av frivillighet kan være: «Frivillig arbeid innebærer at tjenesten eller aktiviteten blir foretatt uten at det utbetales lønn. I tillegg må tjenesten eller aktiviteten være til fordel for samfunnet, miljøet, eller andre enn nære slektninger eller personer som regnes til egen husholdning.» (Frivillighet Norge)

Frivillighet er folkehelse både for den som yter og den som mottar. Frivillighet i Kongsvinger står sterkt, og det er mange som bidrar – både gjennom organisert frivillighet og som enkeltpersoner. Samarbeid mellom frivilligheten og de kommunale tjenestene er viktig, særlig for å kunne hjelpe til i aktivitets- og trivselstiltak blant både barn, unge, voksne og eldre. Men frivilligheten endres, og mange av de nye frivillige ønsker ikke en fast tilknytning til organisasjoner eller oppdrag. De frivillige er en stor ressurs for Kongsvingersamfunnet, og de trenger å løftes mer frem: Frivilligheten bidrar til et sosialt bærekraftig samfunn, et godt demokrati og reduserer i tillegg presset på alle de kommunale tjenestene.

Frivillig arbeid heter på tysk «*ehrenamtliche Arbeit*» som betyr «æresverv». Det betyr altså at det å få bidra til samfunnet og fellesskapet uten å skulle ha lønn for det, er en ære. I tillegg er det et verv, altså noe man blir betrodd.

1.1 Hensikten med Frivillighetsmeldingen for Kongsvinger

Frivillighetsmeldingen skal være et politisk dokument som viser hvordan kommunen skal samarbeide med frivillig sektor og legge til rette for økt frivillig deltakelse. Videre skal meldingen vise hvilke overordnede mål kommunen skal ha som tilrettelegger og samarbeidspartner for frivilligheten, og hvilke tiltak som må gjennomføres for å nå disse målene.

Frivilligheten er en uavhengig samfunnsaktør, og samhandlingen med kommunen skal skje på frivillighetens premisser. En frivillighetsmelding skal derfor bidra til mer langsiktighet og forutsigbarhet i samspillet.

1.2 Nasjonale føringer

Alle kommunale planer og meldinger må forholde seg til nasjonale føringer. De mest sentrale for denne meldingen er:

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven, PBL): Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner. PBL legger føringer for kommunens pålagte ansvar for å lage planer som skal bidra til samordning mellom oppgaver, og det skal vektlegges langsiktige løsninger der konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives. Barn og unges oppvekstsvilkår skal særlig hensynstas. Plan- og bygningsloven er en «paraplylov» som sammen med Folkehelseloven er overordnet de øvrige lovverk i kommunalt planarbeid.

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven): Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid etter fem prinsipper:

- Utjevning av sosiale helseforskjeller
- Helse i alt vi gjør
- Bærekraftig utvikling
- Føre-var prinsippet
- Medvirkning

Meld.St.nr. 10 (2018-2019) Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig: En sterk, selvstendig og mangfoldig frivillighet er vesentlig for å ha et demokratisk samfunn der enkeltmennesket kan bruke ressursene sine i samspill med og i omsorg for andre. Frivilligheten er selvstendig og ikke et supplement til offentlige tjenester, men likevel essensiell for at lokalsamfunnet skal fungere.

Meld.St.nr. 13 (2018-2019) Muligheter for alle. Fordeling og sosial bærekraft: Frivillig innsats er en kilde til fellesskap, demokratiutøvelse og kompetanse. Denne kilden skal være tilgjengelig for alle, og det skal legges til rette for større deltakelse i frivilligheten.

Meld.St.nr. 15 (2017-2018) Leve hele livet: Ett av reformens mål er å ta vare på eldres forhold til familie, venner og sosialt nettverk, og skape gode møter og opplevelser på tvers av generasjoner. Fysisk, sosial og kulturell aktivitet er ekstra viktig når livet blir sårbart, og dette er områder helse- og mestringstjenestene ikke kan dekke alene. Samarbeidet med brukere og frivillige må i større grad settes i system.

Meld.St.nr. 19 (2018-2019) Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn: Det anbefales en bred tilnærming til folkehelse, der frivillig sektor skal brukes som kunnskapsleverandører og samarbeidspartnere, og der folkehelse for hele befolkningen må være et uttrykt politisk, administrativt og faglig mål. Et godt folkehelsearbeid skal bygge på involvering og rekruttering blant innbyggere, brukerne av tjenester, kommunale tjenesteytere og frivillige, og prinsippet om medvirkning skal vektlegges særlig.

[Meld.St.nr. 19 \(2014-2015\) Folkehelsemeldingen. Mestring og muligheter](#): Terskelen skal senkes for at alle, uavhengig av alder, funksjonsnivå, kultur, økonomi eller sosial bakgrunn skal kunne delta i aktiviteter og meningsfulle tiltak som virker helsefremmende og forebyggende. Frivillig sektor er en vesentlig bidragsyter.

[Meld.St.nr. 8 \(2018-2019\) Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida](#): Kultur i et utvidet begrep omfatter også aktiviteter, idrett, mattradisjoner, mangfold og frivillighet. Det vektlegges særlig at det er en forutsetning for både kulturliv, frivillighet og folkehelse at organisasjoner og foreninger makter å inkludere grupper som normalt ikke deltar aktivt. Dette for å forhindre utenforskap, og motivere og inkludere den enkelte til aktivitet. En økende andel eldre i befolkningen utgjør en viktig ressurs for samfunnet generelt og kulturlivet spesielt, og eldres aktivitet i kultur og frivillig sektor er viktig verdiskapning.

1.3 Kommunale føringer

Kommunale strategier og planer inkluderer og omtaler frivilligheten i ulike former: frivillig innsats er en viktig del av et fungerende og harmonisk Kongsvingersamfunn:

1.3.1 Kommuneplanens samfunnsdel

[Kommuneplanens samfunnsdel](#) vektlegger følgende visjoner og strategiske perspektiver:

- Sikre at innbyggere i alle aldre og samfunnslag gis mulighet til å være aktive brukere og aktører i kultur- og fritidslivet
- Skape trygge og gode møteplasser som gir økt utfoldelse, aktivitet og sosiale fellesskap på tvers av alder, livssyn, legning og etnisk bakgrunn
- Sikre samhandling med frivillig sektor og bidra til at flere deltar i frivillig arbeid
- Styrke sosial nettverksbygging for å fremme integrering og inkludering

1.3.2 Frivillighet i andre plandokumenter og strategier

Strategiske dokumenter for helse- og mestringstjenestene

Kommunen har vedtatt fire strategiske dokumenter for helse- og mestringstjenestene:

- [Strategi for hjemmebasert omsorg – Tjenester i hjemmet](#)
- [Strategi for heldøgnsomsorg \(HDO\) og institusjonsplasser](#)
- [Strategi for tjenester til mennesker med utviklingshemming](#)
- [Strategi for tjenester til mennesker innen psykiatri og rusomsorg](#)

Strategiene er førende for tjenestene, og skal bidra til at kommunen leverer god kvalitet til brukere og pårørende, at medarbeidere opplever kommunen som en god arbeidsplass, at livsglede og trygghet skal prege innbyggernes liv, og at frivilligheten skal ses på som en vesentlig ressurs.

Folkehelseplan

Kommunen skal utarbeide en folkehelseplan med oppstart av arbeidet våren 2021. Planen skal samskapes mellom kommunen og innbyggerne, og frivilligheten vil være viktige bidragsytere. God folkehelse er grunnlaget for en bærekraftig kommune, og innspill og delaktighet fra frivilligheten

vil medvirke til at det kan pekes på de viktigste satsningsområdene for å påvirke folkehelsen i Kongsvinger.

Plan for idrett og fysisk aktivitet i Kongsvingerregionen

Regionrådet for Kongsvingerregionen fikk 2016 i oppdrag å utarbeide en [plan for idrett og fysisk aktivitet](#). Frivilligheten er bærende for alt av idretts- og friluftstilbud. Kommunen står selv ansvarlig for årlig utarbeidelse av handlingsplan for idrett- og nærmiljøanlegg. Formålet med planen er å videreutvikle idretts- og friluftspolitikken i en retning som:

- Gir et helhetlig anleggstilbud hvor arenaer er fordelt i regionen for å sikre at alle innbyggere har gode muligheter lokalt, og nasjonale muligheter regionalt.
- Sikrer gode prioriteringer når det gjelder bygging og habilitering av idretts- og nærmiljøanlegg i regionen, stimulerer til etablering av flere interkommunale anlegg hvor driftsutgifter deles mellom kommuner, og hvor bygging i større grad finansieres gjennom spillemiddelordningen.
- Øker antallet spillemiddelsøknader i regionen
- Styrker friluftslivet gjennom å tenke regionalt om turstier, løyper og tilhørende merking.
- Etablere flere nærmiljøanlegg i tilknytning til turstier, løypenett, for å ta ut mer av potensialet som ligger i Kongsvingerregionen og ikke minst på Finnskogen.
- Etablerer en felles plan for saksbehandlere innen idrett- og friluftsliv, som styrker samarbeid i regionen og som gir et større grunnlag for kompetanseutveksling og kompetanseheving.
- Styrker samarbeid mellom lag og foreninger på tvers av idrettsgrener o.l., i regionen.

Boligpolitisk plan

Våren 2021 skal kommunen igangsette arbeidet med Boligpolitisk plan for Kongsvinger kommune. Arbeidet med gode bo- og levevilkår handler ikke bare om den fysiske boligen, men i enda større grad om bo- og nærmiljø, aktiviteter, samlings- og møtesteder samt fellesskap. Frivilligheten har en stor rolle i hvordan et bo-område oppleves som godt, og frivillige lag/foreninger vil også inviteres inn i utarbeidelsen av planen.

Temaplaner for oppvekst og læring

Folkehelseperspektivet er viktig for oppvekst. «Gagns menneskje i heim og samfunn» (skolens formålsparagraf) fordrer at barn og unge har et «rekkeverk» som gir støtte under oppveksten. Fritidstilbud og aktiviteter er eksempel på slike rekkverk, som beskrevet i [kommunens temaplaner](#).

(Fritt etter VG)

2 Frivilligheten i Kongsvinger og vurdering av denne

Frivillighetens rolle

- Frivillighet gir mennesker mulighet til å være aktive i samfunnet
- Frivillighet skaper relasjoner
- Frivillighet kan motvirke passivitet
- Frivillighet har en egenverdi
- Frivillighet er en viktig ressurs for samfunnet
- Frivillighet er folkehelsearbeid
- Frivillighet er et viktig supplement til de kommunale tjenestene

2.1 De overordnede prinsipper for samspill mellom frivillig og kommunal sektor

- Frivillig sektor er en uavhengig og selvstendig samfunnssektor som plasserer seg mellom næringslivet og offentlig sektor.
- Frivillig sektor anerkjennes på lik linje med de andre sektorene i samfunnet. Samarbeid og samhandling mellom offentlig og frivillig sektor skal baseres på likeverdig partnerskap, og gjensidig respekt for hverandres roller.
- Frivillig sektor bidrar med store verdier til samfunnet, er samfunnsbyggende og spiller en viktig rolle i den nordiske demokratiske modellen.
- Frivillige organisasjoner er viktige for demokratiet ved å være pådrivere og gjennom å være kanaler inn i demokratiet for interessegrupper og engasjerte borgere.
- Frivillighet øker samfunnets sosiale kapital ved at tillit, identitet og samhold skapes i møter mellom mennesker.
- Mangfoldet i frivillig sektor er en verdi i seg selv og en viktig årsak til høy deltakelse. Mangfoldigheten må ivaretas gjennom ulike typer virkemidler for ulike deler av frivilligheten.
- Offentlig og frivillig sektor har ulike, men komplementære roller i samfunnet. Samarbeidet mellom sektorene må bygge på et prinsipp om at frivillig sektor skal supplere og ikke erstatte offentlige tjenester.
- Det offentlige skal tilrettelegge for en helhetlig frivillighetspolitikk på alle nivåer, som gir grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor.

2.2 Tilbakegang i frivillig innsats

Den frivillige innsatsen i Norge er i tilbakegang. Mest tydelig er tilbakegangen knyttet til frivillig innsats som medlem av en organisasjon, og for de som gjør en betydelig innsats (mer enn 1 time per uke). Det er en tendens til at eldre yter mer frivillig innsats enn yngre. Tilbakegangen i frivillig innsats kan blant annet knyttes til generasjonsforskjeller, og det er snarere fødselsår enn alder som påvirker. Forskerne antar at det ikke kun er snakk om en livsfaseforskjell; det forventes altså at dagens unge ikke vil bidra mer selv om de blir eldre. Medlemsmassen i organisasjonene blir eldre, og undersøkelser av andel som har gjort frivillig innsats siste år viser at nedgangen i innsats og/eller medlemskap er størst blant de yngste.

Engasjement og tilrettelegging er to hovedfaktorer når det gjelder å lykkes med frivillighet.

Det må være et godt system for hvordan rekruttere, koble, følge opp og eventuelt avslutte et frivillig arbeid.

Det er også fortsatt mange frivillige som har behov for fysiske møteplasser, geografisk tilhørighet og analoge løsninger, – dette gjelder spesielt for frivillige i alderen 60+.

2.3 Økende sosiale forskjeller

I lavinntektsgrupper er det flere som faller utenfor frivillig sektor, og det er størst nedgang i gruppen med lavest inntekt.

Personer med minoritetsbakgrunn er fortsatt sterkt underrepresentert i alle organisasjoner. Forskjellene mellom minoritets- og majoritetsbefolkning blir større jo mer formalisert deltagelsen i frivillig sektor blir. Variasjonen er også stor mellom ulike deler av frivillig sektor: minoritetsbefolkningen er underrepresentert på kultur- og fritidsfeltet, men sterkere representert innen velferd og politisk arbeid.

Sosiale forskjeller er problematisk med hensyn til frivillig innsats som kilde til medbestemmelse i samfunnet, – både lokaldemokrati og sivilsamfunn. Frivillig sektor er også kilde til tilgang til ressurser, sosiale forskjeller her kan forsterke ulikhet på andre arenaer. Det bør være en

oppfordring til frivillige organisasjoner om å nå ut tydeligere med informasjon til utsatte grupper: ved å få opp deltagelsen i disse gruppene, kan frivilligheten løftes til nye høyder og oppfylle viktige oppgaver i forhold til både sosial integrasjon og velferd.

2.4 Fra organisert frivillighet til uforpliktete deltakelse

Dagens frivillige sektor kjennetegnes i økende grad av egenorganisering og ønsker om umiddelbare opplevelser og resultater: dette kommer til syne i oftere skifte av medlemskap, kortere perioder med frivillighet samt medlemskap i organisasjoner som inkluderer medlemsfordeler. Der man tidligere hadde livslangt forhold til en organisasjon, ønsker flere i dag å gjøre en frivillig innsats uten å binde seg.

Endringer i samfunnet endrer også frivilligheten. Morgendagens frivillighet er sammensatt av tradisjonelle og nye organisasjoner, små og store initiativer, egenorganiserte grupper og en mengde av interesseområder. Parallelt med den tradisjonelle frivilligheten vokser det frem en mer individ- og resultatorientert retning. Flere er aktive i den virtuelle frivilligheten – en frivillighet som ikke er lett synlig, men som er betydningsfull og samfunnsoppbyggende.

2.5 Fra tid og fellesskap til digital og virtuell frivillighet

Utvikling av digital kommunikasjon og ny teknologi har skapt nye arenaer for frivillighet. Virtuell frivillighet handler ofte om frivillig innsats for et nettsamfunn, en diskusjonsgruppe eller en kommunikasjonskanal. De viktigste arenaene innenfor virtuell og digital frivillighet foregår blant unge under 25 år, og aktivitetene er ofte knyttet til medlemsverving, deltakelse i diskusjonsgrupper og vedlikehold/etablering av nettsider. På lik linje med annen frivillighet har aktivitetene et element av å gjøre en innsats for fellesskapet.

Også frivillig dugnadsarbeid har funnet veien inn i digital deltakelse: der medlemmer i lag og foreninger tidligere fysisk solgte lodd, kaker eller toalettpapir, legges forespørsel om støtte ut på sosiale medier og varer betales gjennom digitale plattformer.

Men digital og virtuell frivillighet kan også være en inngang til organisert og tradisjonell frivillighet, og digitale verktøy kan skape gode arenaer for sosiale møteplasser; dette har vist seg særlig nyttig i nedstengingen av samfunnet under koronapandemien.

Tradisjonell frivillighet		Individuell filantropisk frivillighet
• Medlemsbasert og organisert • Demokratisk • Aktiv deltakelse • Bredt sosialt sammensatt • Vekt på organisasjonens rolle i forhold til demokrati og sosial integrasjon		• Individuelle, veldedige bidrag, høystatusprofil • Frivillig arbeid som en-til-en-relasjon mellom mottaker og frivillig • Organisasjoner tilrettelegger med bistand fra profesjonelle • Vekt på frivillighetens rolle i forhold til økonomi og velferd

(Modell lånt fra Drammen kommunes frivillighetspolitiske plattform)

2.6 Frivillighet har en egenverdi for de frivillige

Frivillig innsats gir det enkelte menneske mulighet for personlig utfoldelse, sosial kontakt og praktisk utøvelse av sosialt ansvar og medmenneskelighet. Frivillig innsats tar ofte utgangspunkt i en egeninteresse hos den frivillige, og innsatsen er gjerne knyttet til en hobby, egne barns organiserte fritidsaktivitet, eget ønske om selvrealisering og/eller samfunnsengasjement.

Frivillig innsats gir innbyggere som føler at de har noe å bidra med anledning til å ta ansvar og gjøre en innsats for nærmiljø og medmennesker. Frivillig innsats er viktig for egen mestring, nettverksbygging og personlig vekst – både hos dem som gir og får.

Organisasjonstilknytning er mindre viktig for mange frivillige; en økende andel av den frivillige innsatsen skjer utenfor frivillige organisasjoner. Forskning tyder på at det er mange som kan ha lyst til å arbeide frivillig, men som ikke vet hvordan de skal komme i gang.

2.7 Frivillighet har en verdi for kommunen

Frivilligheten forandrer samfunnet gjennom sine aktiviteter, sine initiativer og sin rolle som fellesskapsbygger. Frivillige organisasjoner gir aktivitetstilbud og sosiale fellesskap til innbyggerne gjennom for eksempel kulturarrangement, omsorgstjenester og idrett.

Frivillig sektor bidrar på flere måter til den lokale samfunnsutviklingen: gjennom frivillig innsats og frivillige organisasjoner opplever mange en integrering i samfunnet, både som barn i ulike fritidsaktiviteter, som innflyttere, som eldre osv. Frivillig sektor har derfor en viktig forebyggende rolle i Kongsvingersamfunnet.

Frivilligheten er kultur- og verdiformidlere – lag, foreninger og enkeltpersoner er bærere og skapere av identitet, verdier og holdninger. Dette er funksjoner som utvikles best i uformelle sosiale systemer på frivillig og selvregulert basis. Kommunen må våge å la samarbeidsprosjekter styres av de frivillige selv. En forutsetning for samarbeid er felles mål og sammenfallende forventninger til hva partene vil og kan bringe inn i samarbeidet.

2.8 Frivillighet tilfører kommunale tjenester ekstra kvalitet

I dagens velferdssamfunn representerer det offentlige et sikkerhetsnett som sikrer grunnleggende materielle og fysiske behov. Men mange innbyggere savner medmenneskelig kontakt, varme og nettverk. Dette behovet kan ikke i tilstrekkelig grad dekkes av offentlige tjenester. Samarbeid mellom offentlige tjenester og frivillige vil derfor kunne gi mange innbyggere et bedre liv.

Frivillig innsats er et supplement til kommunale tjenester og gir økt kvalitet. Frivillige er en ressurs i tjenesteytingen som tilbyr en unik kompetanse, særlig i mellommenneskelige forhold/nettverksrelasjoner.

Det skal være enkelt å være frivillig og bidra inn i de ulike samfunnsområdene. Kommunale tjenester bør derfor ha åpen dør, informere om sine behov for frivillig supplement til virksomheten, og aktivt ønske frivillige velkommen. Det skal samtidig være enkelt for tjenestene å samarbeide med frivillige.

Avtalene som inngås med de frivillige skal være klare og tydelige, og beskrive forventninger til innsats og utbytte for begge parter. Den instansen som rekrutterer/kobler de som yter og de som mottar frivillig innsats må vurdere de frivilliges motivasjon og personlige egnethet, og sikre gode systemer for oppfølging.

Kongsvinger:	2020 inkludert virtuelt frivillig arbeid
Prosentandel av befolkningen som har gjort frivillig arbeid	50 prosent
Gjennomsnittlig antall timer årlig per frivillig	50 timer
Antall fulltidsårsverk i frivillig arbeid	254 fulltidsårsverk

Tabellen bygger på estimat ut fra undersøkelser om frivillighet i Norge. Kongsvinger har et noe større aldersoverskudd i befolkningen enn landssnittet, hvilket også da kan antyde at antall timer i frivillig sektor er noe høyere – dette på grunnlag av at innbyggere over 60 år i større grad deltar i organisert og uorganisert frivillighet enn yngre.

Gjennom forskning er det gjort beregninger av den frivillige innsatsen i Norge. Dette viser at verdien av frivillig innsats i snitt utgjør kr. 20 000,- pr. innbygger (Meld.st.nr 29 – Morgendagens omsorg).

For Kongsvinger kommune med 17 797 innbyggere (desember 2020) vil dette bety at den totale innsatsen fra frivillige utgjør ca. 356 millioner kroner!

Befolkningsprognosene forteller at velferdssamfunnet slik vi kjenner det i dag, vil få trangere kår i årene som kommer. Samtidig viser trender økt fokus på individuelle behov og rettigheter til velferdsgoder. Nye former for arbeidsdeling mellom det offentlige og frivillig sektor hviler på påstanden om at det i fremtiden ikke er gitt at det vil være mulig å gi alle det samme tilbudet kommunen gir i dag. Skal dagens tilbud opprettholdes for alle, må kommunen allerede nå løfte frem problemstillingen og diskutere gode alternative løsninger på morgendagens utfordringer, der frivillighet også kan styrke eller erstatte dagens oppgaver.

Det er mange frivillige som på mange måter bidrar inn i kommunens virksomheter, slik som underholdningsbidrag fra barnehager, skoler, foreninger eller privatpersoner. Dette er bidrag som betyr mye for mange, og som skaper gylne øyeblikk i hverdagen. Det må være et mål om at frivillighet skal bidra til flere tilbud om aktiviteter som er knyttet til den enkeltes livsverdier og som gir muligheter til å velge.

2.9 Frivillighet og bærekraft

Både folkehelse og bærekraftig utvikling er store og nokså u håndgripelige mål. Samtidig står de helt sentralt som visjoner for framtidens Kongsvingersamfunn. Her ligger det en kime til hvordan frivillighetspolitikken bør og kan utvikles framover for å legge til rette for en bred samfunnsendring slik målsettingen legger opp til. Bærekraftig utvikling defineres som «... utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner får dekket sine behov» (VMU 1987). Det er en klar sammenheng mellom frivillighet og bærekraft, – både den miljømessige, den økonomiske og den sosiale. Nye partnerskap mellom det offentlige og frivilligheten er avgjørende for å realisere bærekraftmålene for kommunen, og gjennom

styrking av det frivillige arbeidet (som utgjør nær en tredjedel av arbeidsinnsatsen) kan det utarbeides mer bærekraftige løsninger for hele Kongsvingersamfunnet.

2.10 Frivillighet under pandemi og nedstenging av samfunnet

Arbeidet med *Frivillighetsmeldingen for Kongsvinger* har blitt gjennomført parallelt med en pågående pandemi og delvis nedstenging av samfunnet. Det frivillige arbeidet har tydelig blitt rammet av dette, i tillegg har situasjonen gitt og gir betydelige utfordringer i forhold til å opprettholde frivillig arbeid samt rekruttere nye deltakere inn. Hva er frivillighetens rolle i «den nye normalen», og hvordan kan frivillig sektor bygges opp gjennom omstilling og vekst?

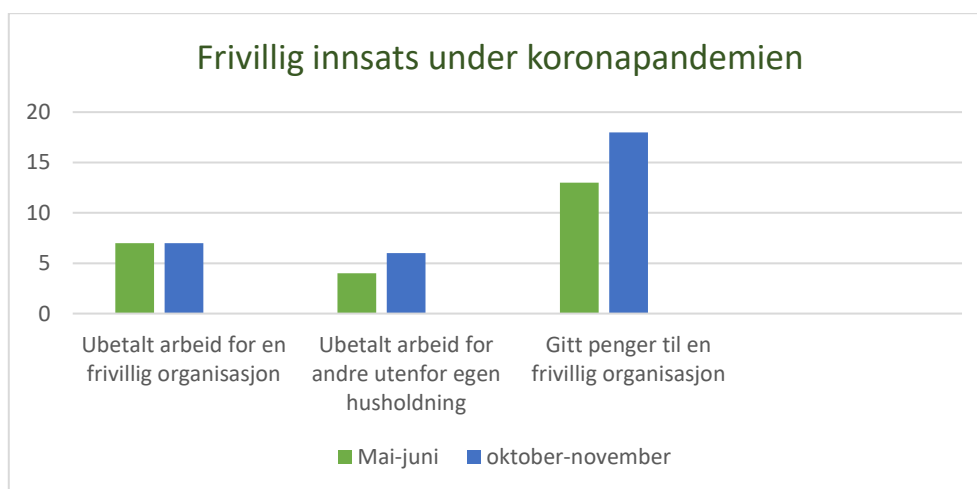
Mange lag, foreninger og organisasjoner har mistet inntekter under pandemien. De aller fleste har sterkt redusert sine aktiviteter. I tillegg er det enkelte som har fått økte utgifter; når inntektene har sviktet mens løpende utgifter og forpliktelser er stabile kan dette føre til økonomiske utfordringer. Den lokale frivilligheten rammes kanskje særlig hardt: avlyste basarer, loddsalg, loppemarkeder og dugnader faller ofte utenfor krisepakker og statlige tiltak.

Pandemien har tydelig vist at det er viktig å koordinere og synliggjøre frivilligheten: frivillighet er en arena for personlig utfoldelse og en viktig del av livet til mange –både under en pandemi og når vi skal vende tilbake til en normaltilstand. Selv om mange kan komme tilbake til aktivitetene sine er det fortsatt en del målgrupper som må være ekstra forsiktige, og det er viktig å sørge for at ingen blir glemt. Seniorer er den største gruppa frivillige, og personer over 65 år forbindes innen frivillighet med stabilitet, tillit og kompetanse. Enkelte grupper blant de frivillige vil ha større risiko knyttet til alvorlig sykdom, og for å inkludere disse i frivillig arbeid har frivillighet Norge og LNU (Landsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner) samlet noen råd for å ivareta frivillige i risikogruppene:

1. La frivillige i risikogrupper gjøre egne vurderinger. Ønsk de som deltar velkommen, men hold også åpent for at andre ønsker å holde seg hjemme.
2. Vurder alternative aktiviteter for personer i risikogruppen, slik at deres behov for trygghet ivaretas uten at de holdes utenfor sosiale fellesskap og aktivitet.
3. Legg til rette for god oppfølging av organisasjonens frivillige før og etter aktiviteten.

4. Forbered frivillige på å at deltakere kan uttrykke oppgitthet og bekymringer knyttet til for eksempel smitte, isolering, karantene, arbeidsmarked og tanker om fremtiden.
5. Ved en-til-en-aktiviteter, for eksempel som besøksvenn, bør den frivillige gjøre egne vurderinger av trygghetsfølelse og sikkerhet på dagen aktiviteten gjennomføres, og tilpasse aktiviteten til den enkeltes dagsform.

Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor kom i mars 2021 med en rapport som tydelig viser frivillighetens sårbarhet i møte med samfunnskriser. Samtidig viser den samme rapporten at frivillig innsats har flyttet seg over i sosiale medier, pengegaver til frivillige organisasjoner og i en-til-en-bidrag, og minst 27 prosent av respondentene har gjort en eller annen frivillig innsats under pandemien. Unge som har sitt nettverk gjennom frivillighet og samhandling i den digitale verden, påvirkes mindre av samfunnsnedstengningen enn de som har sine aktiviteter i idrett eller kulturliv.

(Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, mai-november 2020)

Samarbeid mellom kommunal sektor, næringsliv og frivilligheten vil være viktig for å bygge opp igjen den delen av frivillighet som har ligget brakk i lang tid under pandemien.

3 Frivilligheten i Kongsvinger og samarbeid mellom kommunens tjenester og frivillig sektor

3.1 Hvilken rolle skal frivilligheten ha i samfunnsutviklingen i Kongsvinger?

Et trekk ved dagens samfunnsutvikling er at grensene flyttes mellom offentlig virksomhet, privat næringsliv og det sivile samfunn. Det har vokst frem en erkjennelse av at det offentlige ikke kan løse alle oppgaver, og at dette kanskje heller ikke er ønskelig. Frivillige aktører gjør en betydelig samfunnsinnsats, og på ulike arenaer inngås daglig gjensidig forpliktende samarbeid mellom likeverdige partnere for å få oppgaver løst. De kommunale tjenestene nyter godt av dette. Frivilligheten er en stor ressurs for tjenestene, og bidrar til ekstra aktivitet og samvær for ulike grupper - ikke minst er dette viktig når Kongsvingersamfunnet skal løse oppgaver innen helse, mestring og oppvekst. Det frivillige arbeidet tar ikke ansvaret fra kommunen, men gir det lille ekstra inn i tjenestene – kanskje det lille ekstra som nettopp gir mestring og livsglede i hverdagen.

De ti frivillighetspolitiske bud (*Frivillighet Norge*):

1. Kjenn frivilligheten i kommunen din
2. Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk
3. Anerkjenn frivillighetens egenverdi
4. Forenkling gir mer frivillighet
5. Tilrettelegg for frivillighetens egenutvikling
6. Skap dialog med frivillighet
7. Anerkjenn og støtt opp om frivillighetens merverdi
8. Gi frie midler

9. Ikke konkurrerer med frivilligheten
10. Skap forutsigbarhet for frivilligheten

3.2 Barn og unge

Samarbeid gir store gevinster: flere tiltak og aktiviteter for barn og unge, flere ideer, flere løsninger og flere engasjerte. Vi får til mest dersom næringsliv, frivillige organisasjoner og det offentlige jobber sammen. For å inkludere barn og unge må hele nærmiljøet komme sammen.

Kostnadene ved utenforskap er høye, også økonomisk. Dette betyr at samfunnet har mye å tjene på å sikre deltakelse og styrke mulighetene til barn og unge som har økt risiko for å falle utenfor. Og ikke minst vil dette bety mye for den enkelte.

Barns fritid er i dag i større grad organisert enn tidligere. Å stå utenfor er dermed en større risikofaktor og utfordring nå enn før (ALLEMED, Regjeringen 2021).

Kongsvinger kommune har 10 barnehager og 10 grunnskoler. Disse har potensial til å være knutepunkt i lokalmiljøene. Det foregår mye aktiviteter på ettermiddags- og kveldstid ved flere skoler i regi av skolen, elever, frivillige organisasjoner og nærmiljøet, men det finnes ingen samlet oversikt over omfanget. Skolegårdene er åpne møteplasser og en viktig ressurs for nærmiljøet.

Barnehage- og skolelokaler er en ressurs som bør benyttes til samfunnets beste også utenom ordinær åpningstid. Dette blir gjort også i dag, men det er grunn til å tro at praksis rundt utleie til frivillige lag og foreninger varierer fra bygg til bygg, både med hensyn til omfang, tilgjengelighet og vilkår. Det vil være et forbedringspotensial å få kartlagt omfanget av samhandling med – og utleie til – frivillige aktører. Ut fra dette kan det igjen lages en felles strategi for barnehagenes og skolenes rolle i den kommunale frivillighetspolitikken.

Foreldrenes frivillige arbeid i barnehage og skole

Foreldrenes frivillige arbeid i barnehage og skole er ofte organisert gjennom FAU (Foreldreutvalget). FAU er i samarbeid med flere frivillighetsorganisasjoner engasjert i ulike aktiviteter i barnehage og skole: turer, aktivitetsdager, innsamling, tilstelninger, markeringer og dugnader. I forbindelse med «Tysklandsturer/Hvite buss-turer» på ungdomsskolen, ytes en stor frivillighetsinnsats fra foreldre.

«Bestemor/bestefar» i barnehage og skole er en verdifull støtte og hjelp til barn, ikke minst når skolen eller barnehagen har behov for ekstra ressurser i form av trygge voksne.

Frivillighetsorganisasjoner støtter virksomhetene med skolefrokost og julegrøt samt innsamling av midler til utstyr som barnehagen/skolen ønsker seg, men som ikke dekkes av kommunens budsjett. Forbedrings- og utviklingsarbeid av leke- og aktivitetsområder – eksempelvis gjennom bygging av gapahuker og bålplasser – er også utført gjennom bidrag fra frivilligheten.

Det frivillige barne- og ungdomsarbeidet

Frivillig aktivitet spenner fra hobbyaktiviteter til glede for den enkelte, til profesjonsfrivillighet – som eksempelvis leksehjelp. Frivillige gir av sin tid og kompetanse, og mange barn og unge nyter

godt av frivillige som hjelper til i skolearbeidet. Ved å formalisere et samarbeid med frivillige organisasjoner kan dette bidra til at organisasjonene får bedre forutsigbarhet og muligheter til å gi skolene informasjon om sitt tilbud, elevene får bedre faglig hjelp (dermed minsker også trolig risiko for frafall), og de frivillige får brukt kompetansen sin på en tilfredsstillende måte.

Kulturenheten har mange fritidstilbud til barn og unge, og har kompetanse knyttet til å inkludere alle, også de med ulike utfordringer i aktiviteter og tiltak. Frivillige er sterke bidragsytere innen all kulturell virksomhet i Kongsvinger.

Men barn og unge bidrar også selv med frivillig arbeid i skolehverdagen, enten som en del av «Operasjon Dagsverk» eller som del av valgfag («Innsats for andre»). Frivillighet kan være inkludert i unges fritid, der ungdom selv arbeider som aktivitetsledere under sommerskole og sommeraktiviteter.

Ungdomsrådet i kommunen er en viktig aktør i kommunens politiske arbeid, og rådsmedlemmer er representert i flere politiske organ der de bidrar til skolering av nye generasjoner i demokratiarbeidet i kommunen.

3.3 Studentfrivillighet

Kongsvinger er en høgscoleby, og studentene har en betydelig rolle i samfunnslivet i byen og kommunen. De fleste studentaktiviteter foregår på Campus og er fokusert på sosiale aktiviteter internt i studentmiljøet. Enkelte organisasjoner rekrutterer frivillige blant studentene, men det er et betydelig potensiale i at kommunen som tilrettelegger for frivilligheten og de ulike lag og foreninger aktivt oppsøker studentmiljøene med informasjon om frivillig arbeid.

3.4 Helse, velferd, solidaritet, beredskap og bistand

Frivillig og ideell virksomhet utgjør en viktig del av det samlede tilbudet innenfor helse- og mestringstilbudene i Kongsvinger. Lag, foreninger og organisasjoner bidrar blant annet til bedre levekår, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet for ulike grupper i vanskelige livssituasjoner. De bidrar også med nettverk og sosialt fellesskap som gir økt grad av selvhjelp og mindre ensomhet. Eksempelvis Frelsesarmeen yter stor innsats på rusfeltet: det drives møtested hvor mennesker som sliter med rusavhengighet kan få mat, kulturopplevelser, omsorg, sosial trening og bistand i møte med hjelpeapparatet.

Frivillige bidrar med aktiviteter og kulturopplevelser inn i kommunens institusjoner og boliger, og tilbyr også turer i både nærområder og til andre destinasjoner for beboere og pasienter.

De frivilliges betydning for rednings- og beredskapstjenesten er anerkjent på alle nivåer i kommunen, og en redningstjeneste uten de frivillige er utenkelig. Deres bidrag representerer i sin mest konkrete form både tung redningsfaglig kompetanse, reaksjonsevne og beredskap i tillegg til viktig spesialisert utstyr og materiell. Samtidig representer frivilligheten de myke verdiene som handler om et samfunn hvor vi tar vare på hverandre, og hvor ønsket om å utgjøre en forskjell er drivkraften. «De frivillige skal være de primære mannskaper som skal benyttes ved søksaksjoner og førstehjelpsinnset, de kan stille spesialtrente personell innen samband, søk/redning i bratt lende, grotter, strandsøk, søk med hund og småfly.» (Hovedredningssentralen i Sør-Norge, 2002).

Mange lag og foreninger er også tilknyttet internasjonale organisasjoner, og bidrar gjennom sitt virke til nød- og bistandsarbeid over hele verden.

3.5 Politiske partier og interesseorganisasjoner

Frivillighet og politisk engasjement går hånd i hånd, og frivillige deltar langt oftere i politikk enn ikke-frivillige (Institutt for samfunnsforskning). Men politikk i seg selv er også til stor grad basert på frivillighet: uformelle politiske aktiviteter som underskriftskampanjer, demonstrasjoner og diskusjoner på nett, eller formell politisk deltakelse gjennom å fremme saker i et parti eller delta i valgkamp. Kommunepolitikk tufter hovedsakelig på frivillighet, og selv om folkevalgte har godtgjørelser, er mye av arbeidet som legges ned årlig ulønnet og frivillig.

Interesseorganisasjoner skal arbeide for sine medlemmers interesser. Kongsvinger har mange, både av ikke-kommersiell art (eksempelvis foreninger som representerer pasientgrupper eller pårørende) og av kommersiell art (som har som mål å arbeide for medlemmenes økonomiske interesser).

3.6 Innvandrersorganisasjoner

De frivillige innvandrersorganisasjonene i Kongsvinger strekker seg over aktiviteter innenfor samfunnsområder som kultur, arbeid, helse, utdanning, oppvekst og aldring. Mange av organisasjonene driver informasjons- og veiledningsarbeid rettet mot medlemmene. De jobber innadrettet med fokus på egen kultur og eget språk, og utadrettet med fokus på å bygge sosiale nettverk, styrke tilhørighet samt deltakelse og forståelse av det norske samfunnet.

3.7 Religion og livssyn

Samfunnene er organisert på ulike måter. Noen har lønnede administrasjoner, andre er basert på frivillig aktivitet alene. Alle tros- og livssynssamfunn har likevel mye frivillig aktivitet. Hver dag er frivillige engasjert i gjennomføring av ritualer og seremonier, i møtevirksomhet, medlemsaktiviteter, barne-, ungdoms- og seniorarbeid samt misjonsvirksomhet. De fleste tros- og livssynssamfunn har også et tilbud innen omsorgs- og fellesskapsbyggende arbeid: -disse er som regel driftet av frivillige.

3.8 Levekår

Idrett og natur

Den største frivillige aktøren i Kongsvinger er idretten. Idretten bygger sitt arbeid på verdier som aktiviteter for alle, helse, glede, fellesskap og demokrati. Den største mengden dugnadsarbeid som utføres i kommunen skjer også innen idrettslag.

Kongsvinger har en rekke idrettsanlegg som dekker de fleste ønsker og behov for innbyggerne, og idretten tilbyr aktiviteter året rundt. Både byen og tettstedene har aktive idrettslag, og alle medlemsklubbene organiseres gjennom *Kongsvinger idrettsråd*. Idrettspolitikken i kommunen skal bidra til at innbyggerne har et bredt spekter av lokalt forankrede tilbud, både i regi av den frivillige og medlemsbaserte idretten, og gjennom mulighet for egenorganisert aktivitet. Idrett er viktig på

alle nivåer – for dem som driver aktivt, og for de mange rundt dem – og verdien av gode idrettstilbud i kommunen er av stor samfunnsmessig betydning.

Kongsvinger er en kommune som har store naturressurser og fantastiske friarealer til både å drive idrett og andre friluftaktiviteter. Jakt og fiske har lange tradisjoner i distriktet og engasjerer innbyggerne både i organisert og uorganisert frivillighet. Men naturen engasjerer også til frivillig arbeid innen miljø- og naturvern, og naturen kan brukes som et stort aktivitetsanlegg ved å tilrettelegge turløyper etc. – med størst mulig hensyntaking til universell utforming. Frivillige legger ned et stort arbeid med å holde turstier åpne og sørge for at naturen skal kunne brukes til både rekreasjon og idrett.

Kultur

Kulturfeltet omfatter frivillighet av svært forskjellig format: fra ordinært organisasjonsliv innen musikk og scenekunst via en rekke barne- og ungdomsorganisasjoner, til et stort og kreativt mangfold av kulturinitiativ. Avgrensing av frivillig aktivitet innen kulturfeltet mot andre aktivitetsformer er utydelig, og samme virksomhet kan ha flere roller på samme tid.

Grendelag og velforeninger

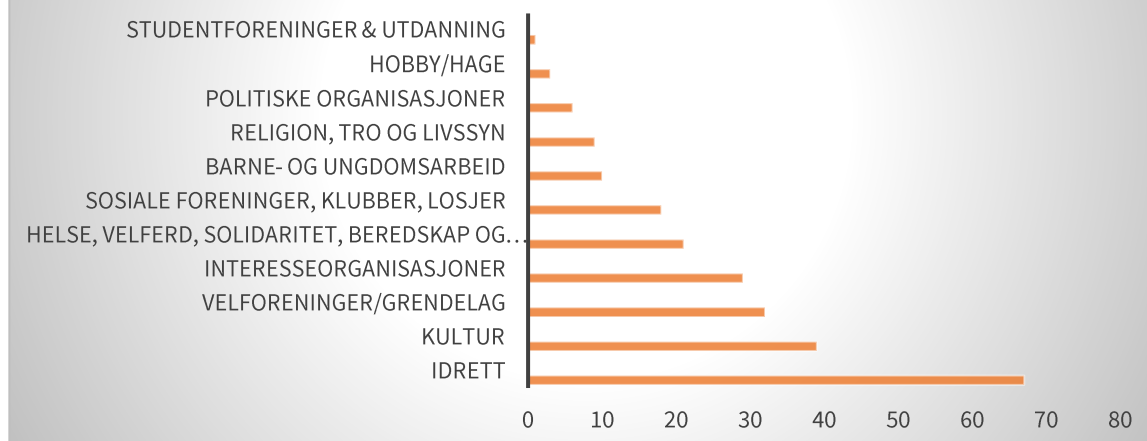
Kongsvinger kommune har mange grendelag og velforeninger: disse bidrar på ulike måter til trivsel i nærmiljøet og velfungerende lokalsamfunn. Lagene styrker lokal tilhørighet, identitet og integrering. De er aktive når det gjelder plansaker, og er gjerne høringsinstanser når det gjelder reguleringsplaner, friområder, kommunedelplaner, etablering eller avvikling av kommunale tjenester etc.

Frivillighetens rolle i inkluderings- og integreringsarbeid

Frivilligheten kan bidra til å fremme toleranse mellom ulike grupper i befolkningen og til å motvirke rasisme og diskriminering. Deltakelse i frivillig liv bidrar også til at den enkelte etablerer nettverk og kontakter: lag og foreninger gir identitet, tilhørighet og selvtillit. Regjeringen skal utarbeide *Strategi for Sivilsamfunnets rolle i integreringsarbeidet*, og det vil her vektlegges frivillighetens rolle i arbeidet for mer og bedre integrering og inkludering. Denne strategien og økt fokus på frivillighetens rolle i inkluderingsarbeidet kan bidra til at Kongsvinger kan gjøre en samlet innsats og få bedre resultater innen:

- Arbeid, kvalifisering og utdanning
- Norsktrening
- Integreringstiltak i bosettingsfasen
- Barn og unges deltakelse
- Et mangfoldig Kongsvingersamfunn

Organisasjoner, lag og foreninger i Kongsvinger kategorisert etter Frivillighetsregisteret Brønnøysund

Listen har noen klare svakheter da en del lag, foreninger og organisasjoner ikke er registret, samt at noen av de registrerte ikke lenger har aktivitet. Det er etter beste evne forsøkt å kategorisere organisasjonene ut fra hva som er formålet eller aktiviteten.

Frivilligsentralene

Det er nå 467 sentraler i Norge, fordelt på 308 kommuner. Frivilligsentralene er mangfoldige møteplasser bygget på frivillighetens premisser og lokale ønsker, ivaretatt av ansatte i samhandling med frivillige, lag, foreninger og kommunen.

De er åpne for alle, og jobber for å inkludere alle som har lyst til å delta i ulike former for frivillig arbeid. Utviklingen av sentralene skjer kontinuerlig av menneskene som er tilknyttet disse.

I Kongsvinger er det to frivilligsentraler:

Kongsvinger Nærmiljøsententer

Kongsvinger Nærmiljøsententer er drevet av de lokale medlemsorganisasjonene av *Norsk Luthersk Misjonssamband*, *Normisjon*, *Det Norske misjonsselskap* og *Vinger Menighet*. Nærmiljøsententeret har lokaler i andre etasje i Kongsvinger bedehus i Tommelstadsgate, ble startet opp i 1997 og har en ansatt. Kongsvinger Nærmiljøsententer mottar statstilskudd, men ikke kommunalt driftstilskudd.

Nærmiljøsententeret er en møteplass med mange faste arrangement:

- Ungdomsklubben BD hver torsdag
- Fredagsforum en gang hver måned med foredrag
- Sangkafé en gang hver måned med musikk/sanginnslag og allsang
- Lørdagsklubben UNIK for barn
- HalloVenn i storhallen

Nærmiljøsententeret har fra oppstart av *Overskuddsfabrikken* vært med å drifte og organisere det frivillige arbeidet der. En del av arbeidet ved *Overskuddsfabrikken* er også samarbeid med NAV om

språk- og arbeidstreningstiltak. Daglig leder ved Nærmiljøsenteret har to av ukens arbeidsdager ved Overskuddsfabrikken.

Nærmiljøsenteret har vært delaktig i etablering av Kongsvingers lokalforening av *Livsglede for Eldre*. Nærmiljøsenterets daglige leder har styreverv og aktiviteter i denne foreningen som en del av arbeidsoppgavene.

Kongsvinger Frivilligsentral

Kongsvinger Frivilligsentral er kommunal og organisert under Kultur- og Fritidsenheten. Den ble etablert i 1992 og har en ansatt. Sentralen har lokaler i gamle Rådhuskroa. Kongsvinger Frivilligsentral mottar statstilskudd, i tillegg finansieres driften over det kommunale budsjettet.

Frivilligsentralen er en møteplass og et knutepunkt for mange lag/foreninger i kommunen. Det gjennomføres flere ulike aktiviteter og tilbud gjennom samarbeid med lokal frivillighet:

- «Treffpunkt» i regi av *Kreftforeningen*
- Språkkafe i samarbeid med *Norsk Folkehjelp*
- *Fagforbundets* pensjonisttreff
- *Hørselforeningen* (salg av batterier til høreapparat og likemannsarbeid)
- *Nasjonalforeningen for folkehelsen, demensforeningen/Aktivitetsvenn* (Besøksvenner for demente) har sine treff for frivillige aktivitetsvenner.
- *Gå-gruppa «Gå For Livet»* har vært aktiv siden 2011. Mellom 15 -25 personer møter opp hver uke, går en times tur sammen og avslutter med felles lunsj.
- *Trilletreffen* på SceneU er en møteplass for foreldre med barn mellom 0-3 år.
- Mange andre lag/foreninger avholder sine medlemsmøter i lokalene.

Frivilligsentralen er tilrettelegger og ansvarlig for *tre dagtilbud for hjemmeboende eldre*; på Holt, Austbo og Roverudhjemmet. På Austmarka er det i tillegg en gruppe frivillige som bistår med følgetjeneste og enkle praktiske oppdrag.

Kongsvinger frivilligsentral er i tillegg en viktig arena for den *uorganiserte frivilligheten*. Her kan innbyggere henvende seg for å gjøre en frivillig innsats – for lengre eller kortere perioder, og uten å tegne medlemskap. Alle potensielle frivillige er inne på sentralen til en enkel samtale, og undertegner taushetserklæring.

BUA Kongsvinger

BUA (Barn-Unge-Aktivitet) er en utlånsordning hvor alle kan låne gratis utstyr til sport og friluftsliv, sommer som vinter. Tilbudet er først og fremst rettet mot barn og unge, men alle kan låne.

Hensikten er å gi flere muligheten til å være fysisk aktive gjennom å teste forskjellige aktiviteter, uten å være avhengige av å kjøpe f.eks. ski, telt, sykkel eller snowboard. På denne måten bidrar det til bedre folkehelse, mindre forskjeller og lavere forbruk.

BUA Kongsvinger har lokaler i Jernbanegata 5.

Seniorsenteret

Seniorsenteret i Kongsvinger er politisk vedtatt og har planlagt oppstart september 2021.

Etablering har blitt utsatt grunnet pågående pandemi, men arbeidet med administrativ forankring,

etablering av husstyre og husregler samt ansettelse av kommunal koordinator, er en pågående prosess der innbyggere, brukere, frivillige og kommunen samarbeider tett sammen.

Seniorsenteret skal driftes av seniorene selv, og vil bli innmeldt som en frivillig organisasjon. De vil ha et tett samarbeid med ulike deler av både organisert og uorganisert frivillighet i Kongsvinger. I tillegg vil seniorsenteret og seniorkoordinator arbeide nært med kommunens frivilligkoordinator.

Seniorsenterets lokaler kan samle flere tilbud særlig rettet mot den godt voksne befolkningen i Kongsvinger. I tillegg vil Seniorsenteret gjennom kurs, informasjon og kunnskapsdeling gi innbyggerne bedre digital kompetanse og være en arena for rekruttering til frivillig arbeid.

4 Hvordan kan frivilligheten i Kongsvinger utvikles?

4.1 Dialog med frivilligheten

I forbindelse med utarbeidelse av Frivillighetsmelding for Kongsvinger, har lag, foreninger, organisasjoner og enkeltpersoner blitt invitert til å komme med innspill. Et viktig grunnlag for å utarbeide Frivillighetsmeldingen har vært å kartlegge forhold, utfordringer, ønsker og forventninger frivilligheten opplever. Referansegruppen er bredt sammensatt, i tillegg har det vært en åpen prosess der frivilligheten har kommet med innspill gjennom survey og dialogmøte. Det har jevnlig blitt kommunisert på nettsider og i sosiale medier hvordan det kan tas kontakt med arbeidsgruppa. Resultatene fra dialogen har dannet grunnlaget for Frivillighetsmeldingens målsettinger og tiltaksplan.

Innspillene fra deltakere har fokusert på følgende områder: Kommunens rolle, Kommunen som praktisk og teknisk tilrettelegger, Frivillighetens betingelser samt Organisering av frivillig sektor (herunder også rekruttering).

4.1.1 Kommunens rolle

Det er et uttrykt ønske fra frivilligheten at kommunen må tydeliggjøre inn i egen organisasjon hva frivillighet faktisk betyr for innbyggerne og for tjenestene. Det ble også etterlyst et initiativ fra kommunen der forventninger det offentlige og frivilligheten har til hverandre blir avklart. Kommunen skal utføre de lovpålagte oppgavene i et samfunn, frivilligheten er nettopp frivillig og bryter ingen lovhjemler ved å legge ned sine aktiviteter. For å oppnå det gode samarbeidet der begge sider drar nytte og glede av hverandre, synes det viktig at frivilligheten har en eller flere faste kontaktpersoner inn i kommuneorganisasjonen som kan ha den daglige dialogen samt bistå med tilskudd, søknader, prosesser og praktisk tilrettelegging. Kommunen bør ha de fysiske rammene, også i form av lokaler og arealer frivilligheten fritt eller for lave leiekostnader kan benytte. Når lag og foreninger bistår inn i tjenester (sykehjem, boliger, skoler etc.), må rammene oppleves som velkomme og inkluderende.

4.1.2 Kommunen som praktisk og teknisk tilrettelegger

I dag opplever både kommuneorganisasjonens ansatte, frivilligsentralen og frivilligheten selv at oversikt over frivillig aktivitet i Kongsvinger mangler. Kommunen og innbyggerne trenger oppdatert og etterrettelig oversikt, og staten tilrettelegger deler av denne informasjonen gjennom Brønnøysundregistrene. [Frivilligregisteret](#) benyttes av alle som ønsker at riktig informasjon om

deres frivillige arbeid skal være synlig og søkbar for andre deler av befolkningen. [Samordnet registreringsmelding](#) kan benyttes av alle som organiserer frivillig arbeid. En oppdatert oversikt vil også være en inngangsport til rekruttering og oppdrag, og vil gi mulighet til bedre rapporteringsrutiner som blant annet skal ligge til grunn for ulike tilskudd. Kommunen er opptatt av at frivilligheten skal ha gode betingelser for å fortsatt kunne bidra med samfunnsnyttig arbeid, kultur og idrett. Derfor tilrettelegger kommunen for en rekke tilskuddsordninger. Retningslinjene er politisk vedtatt, og informasjon om de kommunale tilskuddene til kultur, idrett og fritid ligger tilgjengelig på kommunens nettsider. Søknadene er tilrettelagt med digitale søknadsskjema; digitale løsninger fører til raskere saksbehandling og bedre kvalitet i dokumentasjonen.

Tilskuddsportalen gir informasjon om 95 prosent av alle lyste tilskudd i Norge, og frivillige kan selv søke om å bli medlem av denne portalen og dermed få tilgang til aktuelle tilskudd.

Huskeliste for frivillige som vil finne informasjon om frivillighet eller søke tilskudd:

Hva kan gjøres?	Hvorfor?
Registrere informasjon om organisert frivillig arbeid i Brønnøysundregistrene. Dette gjøres gjennom samordnet registreringsmelding.	Registrering av riktige opplysninger bidrar til: • At kommunen utfører saksbehandling med nødvendig informasjon. Feil eller manglende opplysninger medfører lengre saksbehandlingstid. • At opplysninger om frivillighet kontinuerlig oppdateres gjennom årsmøteprotokoll de registrerte sender inn til Brønnøysund. • At andre vet at organisasjonen/laget/foreningen finnes. Dette bidrar til enklere rekruttering og mobilisering til frivillig arbeid. • Et organisasjonsnummer. Det må ofte være på plass for å søke støtte eller tilskudd, samt for å få en konto en bank.
Registrering som bruker i Tilskuddsportalen	Tilskuddsportalen kan bidra med: • Informasjon om tilskudd, stipender/legater, sponsorater. Her finnes både statlige, fylkeskommunale, kommunale og private tilskudd. • Oppdatert informasjon om endringer i ulike tilskuddsordninger. • Oversikt over medlemmer i Tilskuddsportalen i kommunen. Gjennom denne oversikten kan de ulike opprette dialog, samarbeide om felles søknad på tilskudd eller dele nyttige erfaringer.

Det må opprettes formaliserte møteplasser mellom kommune og frivillighet. Dette vil et Frivillighetsråd i stor grad imøtekomme. Det er i tillegg ønsket om mer formaliserte samarbeidsavtaler. Disse avtalene kan gjerne gjøres med den enkelte enhet, men kommunen som organisasjon bør ha utarbeidet kriterier, retningslinjer, forventningsavklaringer og «godtgjørelse» (i form av gratis lokaler eller dekking av utgifter), slik at praksis er noenlunde lik og det blir større forutsigbarhet.

Frivilligkoordinatorrollen videreutvikles, og bør være «knutepunktet» mellom digital og tradisjonell frivillighet.

4.1.3 Frivilligsentralene

I Meld.St.nr. 10 (2018-2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig* blir Frivilligsentralene omtalt i et eget kapittel; *kapittel 12.3. Frivilligsentralar*. I samme melding står det i andre avsnitt: *«Utan ein sterk sjølvstendig og mangfaldig frivillig sektor ville vi ikkje hatt det vi set mest pris på, nemleg eit demokrati prega av ytringsfridom der enkeltmenneske får bruke ressursane sine og oppleve meistring i samspel med og omsorg for kvarandre.»* Denne setningen viser på en veldig god måte hvordan frivilligheten og frivilligsentralene bidrar i samfunnet vi har i dag. Suksessen ligger i frivilligheten og frivilligsentralenes arbeidsmåte, som tar utgangspunkt i at *frivilligheten lever av lyst og dør av tvang*.

17.juni 2020 vedtok Stortinget at frivilligsentralene skal sikres statlig støtte også i fremtiden. Vedtaket lyder: *«Stortinget ber regjeringen sørge for at finansiering av frivilligsentralene overføres til et øremerket tilskudd på Kulturdepartementets budsjett fra 2021 for å sikre finansiering til frivilligsentraler i både små og store kommuner»*. For 2021 utbetales kr. 440.000,- per sentral med 100% stilling som øremerkede midler gjennom kommunens rammetilskudd. For Kongsvinger utbetales tilskuddet til begge frivilligsentralene.

Frivilligsentralenes daglige funksjon er å være en møteplass for innbyggerne i Kongsvinger kommune – en møteplass til glede for de frivillige og for mottakere av frivillig innsats. Frivilligsentralene har lang og god erfaring med samspillet mellom kommunen og frivilligheten. Kommunen og lokalsamfunnet trenger flere frivillige, og frivilligsentralen må videreutvikles til å være en deltakende part også i rekruttering og nye former for frivillighet. Det bør sikres muligheter for kompetanseutvikling for alle som er involvert i Frivilligsentralene, men også ansatte i de ulike kommunalområder må gis mulighet til kunnskap og kompetanseheving om potensialet som ligger i et bedre samarbeid med Frivilligsentralene.

Kongsvinger nærmiljøsenters

Kongsvinger nærmiljøsenters er avhengig av en stabil og sikker økonomi. I dag er statstilskuddet hovedinntektskilden. Nærmiljøsentret kan søke kommunen om prosjektmidler; utfordringer knyttet til dette er at det ikke gir en forutsigbar økonomi. Kongsvinger nærmiljøsenters har spilt inn til frivillighetsmeldingen at de har et ønske om etablering av fast årlig kommunalt driftstilskudd, eventuelt med føringer. Et driftstilskudd vil fordre politisk vedtak, og arbeidet tas med dette tas videre inn i handlingsplanens punkt om utarbeidelse av gode tilskuddsordninger.

Kongsvinger Frivilligsentral

Frivilligsentralens arbeid ledes av kommunal frivilligkoordinator. Frivilligkoordinator bistår innbyggere som bruker sentralen blant annet i å administrere oppdrag, rekruttering og tilbud i det digitale verktøyet Nyby.

Frivilligkoordinatorrollen videreutvikles og bør være «knutepunktet» mellom digital og tradisjonell frivillighet, slik at den i fremtiden vil være en inspirator, initiativtaker og koordinator av frivillighet. Frivilligsentralen bør være en av arenaene for opplæring av digitale verktøyer innen frivillig sektor.

Som kommunal frivilligsentral vil den være et nav for utvikling av frivillig samarbeid mellom lag og foreninger, enkelt personer og skoler, barnehager og kommunale institusjoner.

Frivilligsentralen skal ha ansvaret for å etablere et Frivillighetsråd (etter modell av Eldreråd, Råd for mennesker med funksjonsnedsettelse og Ungdomsråd). Frivilligheten vil da i større grad inkluderes i kommunens plan- og strategiarbeid, og bli høringsinstans for alle kommunalområdene.

Etter innspill fra frivilligheten i kommunen, bør Frivilligsentralen styrkes og organiseres med flere undergrupper. Undergruppene bør bestå av representanter fra lag/foreninger og enkeltpersoner, slik at mangfoldigheten i frivilligheten ivaretas.

4.1.4 Nyby

På landsbasis ses det at mange har digitalisert oppdragene sine. I 2020 tok Kongsvinger kommune i bruk den digitale plattformen Nyby. Her kan brukere, innbyggere og de kommunale tjenester melde inn behov for frivillige. På sikt skal plattformen også brukes til å melde inn tilbud og aktiviteter de frivillige bidrar inn i Kongsvingersamfunnet med. Kongsvinger kommune ønsker å tilby lag, foreninger og organisasjoner i kommunen å benytte verktøyet. Det kan opprettes egne grupper og tilpasset oppsett for hver enkelt der frivilligheten kan presentere seg selv, sine tilbud og eventuelt årshjul over aktiviteter.

Per i dag kan det synes som om digitale verktøy og plattformer i liten grad benyttes av frivillige i Kongsvinger, og det er et stykke vei å gå før potensialet som ligger i teknologi og digitalisering benyttes for koordinering, rekruttering og gjennomføring av frivillig arbeid. Det er nødvendig med opplæring i bruk av verktøyet samt orientering om mulighetsrommet Nyby kan gi. Denne opplæringen skal settes i system i alle enheter innen helse fra tidlig høst 2021, og rulles ut i øvrige kommunalområder etter dette. Frivilligsentralen, biblioteket samt Seniorsenteret vil være arenaer for opplæring av frivillig sektor.

4.2 Organisering av frivillig sektor og rekruttering til frivilligheten

En frivillig organisasjon er en sammenslutning av personer eller virksomheter som driver ikke-fortjenestebasert og ikke-offentlig. En stor del av driften finansieres gjennom medlemskontingenter, gaver, innsamlede midler og/eller ulønnet arbeidsinnsats.

Men mange bidrar også i frivillig arbeid uten å ha sitt engasjement gjennom et lag, en forening eller en organisasjon. Mange uorganiserte frivillige opplever et nettverk og et samlingspunkt i kommunens Frivilligsentral.

Den «nye frivilligheten» er mindre organisert og ofte spontan og individuell. Tradisjonell tilrettelegging med tilskudd er ikke nødvendigvis mest hensiktsmessig: hvem skal få tilskuddet, hvordan skal det rapporteres, og vil det samme behovet være like aktuelt i påfølgende år? Derimot er det fremdeles behov for forutsigbarhet, også når det kommer til mulig finansiering, bistand fra kommunen i søknadsprosesser og prosjektutvikling samt god og tett dialog gjennom hele året.

Kommunen skal tilrettelegge også for mindre organiserte grupper og individuelle initiativer, og også *Den nye frivilligheten* trenger steder å være. Kommunens lokaler, uterom og anlegg må gjøres tilgjengelig for alle typer frivillighet. Lokaler er et viktig element i utøvelsen av frivillig aktivitet, og

en sentral kommunal tilrettelegging. Kommunen eier og/eller disponerer mange lokaler, og en stor del av disse er tilgjengelig for organisasjoner og andre initiativ. Biblioteket er godt eksempel på lett tilgjengelig lokale som kan benyttes av alle uten at man er tilsluttet en organisasjon eller gruppe. Andre eksempler på lokaler er skoler, barnehager, forsamlingsrom på sykehjem, samfunnshus, kulturhus, idrettsanlegg og kommunale kontorlokaler.

All frivillighet trenger en form for administrering. Dette gjelder kanskje i særlig grad den egenorganiserte frivilligheten, siden den ikke finansieres gjennom medlemskap og kontingentinnbetaling. Samarbeid mellom kommuneorganisasjonen og frivillig sektor kan skape møteplasser og arenaer som ivaretar enkel administrering for den egenorganiserte og uorganiserte frivillige innsatsen.

Kommunens rammer må enklere kunne brukes til frivillig aktivitet. Når befolkningen stiller med eget frivillig engasjement, skal prinsippet være at kommunen skal forsterke dette med bidrag, og ikke ha inntekter fra frivillige aktiviteter til kommunekassen. Det må stimuleres til økt bruk av kommunale lokaler og anlegg, til økt bruk av grende- og byrommet, og til at kommunens lokaler, tettsteder og by stilles til rådighet for frivillige og frivillige arrangementer.

4.2.1 Frivillighetens betingelser: motivasjonen teller, men livssituasjonen avgjør

Hvorfor deltar folk i frivillig arbeid, hva motiveres de frivillige av –og hvorfor slutter de? Frivillighet gir sosiale nettverk, meningsfull fritid, glede i hverdagen, folkehelse, mestringstro, verdifullt tilskudd til offentlige tjenester, glede for giver og mottaker. Men hvem er de frivillige, hvem blir spurt (og rekruttert), hvilke forventninger finnes, hvordan skal eksisterende og nye frivillige motiveres?

Også frivillighet drives etter kost/nyttevurderinger: belønningen for det arbeidet som gjøres må finnes i at verdien av aktiviteten oppleves som større enn kostnadene. Dette gjelder kostnader både i form av tid, innsats og penger. Forskning viser at det også er mulig for den enkelte frivillige å akseptere større kostnader dersom man føler en sterk tilhørighet til organisasjonen man tilhører og samfunnsnyttens som det oppleves at aktiviteten bidrar til.

Hovedkategorier av begrunnelser for å slutte med frivillig arbeid deles gjerne inn i tre:

- Endret livssituasjon (jobb, hjemmesituasjon, flytting, barn)
- Endret lyst eller motivasjon
- Forhold knyttet til selve organisasjonen/foreningen eller det frivillige arbeidet

Det som bringer den enkelte inn i frivilligheten, er ikke nødvendigvis det samme som får denne til å bli. Dersom endringer i livssituasjon er avgjørende, kan enkelte grep bidra til at man orker å holde motivasjonen oppe til frivillig innsats. Da må kanskje den frivillige innsatsen flyttes over på andre arenaer (digitalt i stedet for tradisjonelt), kostnadene må reduseres (tidsbruk minskes, den frivillige innsatsen koster ikke penger) –og det må tilrettelegges for at den enkelte kan oppleve å opprettholde sitt sosiale nettverk som er knyttet til frivillig innsats.

For at dette skal oppnås mener frivilligheten i Kongsvinger følgende:

- Økt kunnskap om den digitale frivilligheten

- Økonomiske rammer slik at frivillighet kan være så «gratis» som mulig – og at kostnader kan dekkes
- Enkel søkeprosess på tilskudd- og prosjektmidler
- Bygge tillit: kommunen og frivillighet må ha arenaer der de opplever seg som likeverdige
- Regionale og nasjonale instanser kan også i større grad ta et ansvar opp mot frivillighet, særlig i form av bedre støtteordninger og tilskudd

Frivillighet er likestilling, likeverd, mangfold og inkludering. Frivillighet er viktig for å ha levende bygder og lokalsamfunn, og det samme lokalsamfunnet legger rammer for frivillighet: –et godt nærmiljø gir næring til frivillig innsats.

4.2.2 Seniorressursen

Mangfoldet og mengden av frivillig innsats av, for og mot eldre er en viktig del av det som er frivillighet i Kongsvinger. Størsteparten av frivillig arbeid rettet mot eldre omhandler bevaring og styrke av helse og livskvalitet. Mange jobber som frivillige besøksvenner, som handlehjelp eller tilbyr praktiske oppgaver som snømåking og klipping av gress. Det er også en betydelig innsats i kulturopplevelser og trivselstiltak.

Den største delen av frivillig innsats rettet mot eldre innbyggere utføres av eldre selv: mange seniorer i Kongsvinger er i dag ressurssterke og ønsker å bruke mye av fritiden sin på andre. De deltar med kompetanse og engasjement de har fra tidligere yrkesliv og utdanning. Den mer uorganiserte formen for frivillighet er også i vekst blant seniorene: fokuset ligger gjerne på aktivitetstilbud snarere enn medlemskap. Den nye generasjonen seniorer har bedre helse, bedre boliger og bedre økonomi enn tidligere generasjoner eldre. De må bli sett som den ressurssterke og viktige gruppen de er, og potensialet for ytterligere frivillig bidrag fra pensjonister er stort.

4.2.3 Den uorganiserte frivilligheten og «Hverdagsheltene»

De viktigste frivillige innsatsene gjøres kanskje der de er usynlige. De mange naboer, venner og innbyggere i nærmiljøet som bidrar i det daglige slik at eldre kan bo lenger hjemme eller at barn opplever trygge voksenpersoner i sitt nettverk. Alle de som bidrar som frivillige gjennom å ta inn naboens post, vanne blomster for venner som er bortreist, kjøre en i nærmiljøet til legeavtale,

handle inn matvarer når en bekjent trenger hjelp – dette er uorganisert frivillighet som gjør en forskjell!

Dugnader i borettslag, velforeninger eller nabolaget kan være lokalt organisert, men baseres likevel på den enkelte frivilliges innsats. Disse uformelle møteplassene der man samles for å utføre oppgaver for fellesskapet er aktiviteter som inkluderer og bygger relasjoner.

De usynlige hverdagsheltene er navet i lokalsamfunnet, og samtidig den delen av frivilligheten som sjelden løftes i planverk, meldinger eller taler.

4.2.4 Hvordan utvikle, organisere og rekruttere til frivilligheten i årene som kommer

Forskning viser at det er store menneskegrupper som ikke deltar i frivillig arbeid og mange opplever aldri å bli spurt.

- Den beste rekrutteringen går gjennom bekjentskap -såkalte svake bånd, ikke nære familie- og vennskapsbånd
- Menn blir oftere spurt enn kvinner
- Høyt utdannede får oftere spørsmål enn lavt utdannede
- Mennesker med barn får flere spørsmål enn mennesker uten barn
- Mennesker som lever i registrerte parforhold får flere spørsmål enn de som lever alene
- De som er del av et nabofellesskap blir spurt oftere enn de som ikke er det

Frivillige motiveres særlig av å kunne lære noe og at de har mulighet til å handle i tråd med sine verdier. Men motiver varierer mellom ulike former for frivillighet. Sosiale begrunnelser er viktigere innen kultur, fritid og idrett, mens verdibegrunnelser er viktig innenfor helse- og omsorg, religiøse og internasjonalt orienterte organisasjoner. Frivillige som driver med aktiviteter ledet av betalt ansatte, scorer høyere på alle motivasjonsskalaer. Foreldrefrivillige oppgir generelt lavere individuell motivasjon enn andre frivillige.

- Kongsvinger kommune skal tilrettelegge for økt frivillighet
- Kongsvinger kommune skal samarbeide med frivillig sektor
- Samarbeidet skal være nyskapende og levende
- Frivilligheten i Kongsvinger skal oppleve kommunen som forutsigbar
- Samarbeidet skal være preget av likeverdighet
- Frivillighet skal tilføre kommunale tjenester ekstra kvalitet
- Kongsvinger kommune skal bidra til at det er enkelt å være frivillig
- Kongsvinger kommune skal medvirke til at de frivillige føler seg anerkjent og hørt
- Kongsvinger kommune skal respektere at de frivillige selv styrer frivillig innsats
- Kongsvinger kommune skal prioritere samarbeid om tiltak i lokalsamfunnet som bidrar til å skape levende og inkluderende nærmiljø
- Kongsvinger kommune skal motivere til og involvere mer frivillighet i kommunale tjenester
- Kongsvinger kommune skal styrke ansattes kompetanse i forhold til samarbeid med frivillige

Oppsummert etter dialog med frivilligheten i Kongsvinger

I arbeidet med meldingen har frivilligheten selv kommet med innspill for både fremtidig organisering, utvikling og rekruttering. Det sees noe ulik tilnærming til utfordringene i de ulike aldersgruppene. Der de yngste peker på lett tilgjengelighet, gratisprinsippet, digitale verktøy og uorganisert frivillighet uten medlemskap eller oppbinding til aktiviteter, ønsker den godt voksne gruppen frivillige insentiver for å rekruttere medlemmer til organisasjonen. Noen punkter var likevel gjennomgående både for organisert og uorganisert frivillighet, for eldre og yngre:

- Lav terskel og enkelt å melde seg som frivillig
- Frivillige må kunne delta etter eget ønske og egne interesser
- Rekruttering av hele grupper
- Styrke Frivilligsentralen, og organisere denne med flere undergrupper
- Økt satsning på uorganisert frivillighet
- Valgfag i skolen («Innsats for andre») – styrke dette, i tillegg mulighet for et tilsvarende fagområde også i barnehage og tidlig grunnskole
- Råd, veiledning og etableringsstøtte til rekruttering – kommunen må ha kontaktpersoner inn mot frivilligheten
- Enkelt å gjennomføre utviklingsprosjekter

Gjennom dialogmøter og innspill i survey og på nett, har to ønsker vært gjennomgående fra hele frivilligheten:

- ✓ Kommunen arrangerer en lokal festdag årlig for frivilligheten, der frivillighetsprisen deles ut, de gode historiene deles og det opprettes en arena for dialog, samarbeid og rekruttering. *Frivillighetens dag* (stiftet av FN) er 5. desember, og det er fortsatt et ønske om at denne markeres –men da gjerne i den enkelte organisasjon. Årstiden inviterer ikke til en festdag utendørs og gir heller ikke muligheter for at dagen kan brukes av alle –i alle aldersgrupper og alle interesseområder- da markeringen gjerne kan falle på en hverdag. Det kom derfor inn forslag om at markeringen årlig kunne skje første helg i september, - dette ble bifalt av alle. Arrangementet planlegges og gjennomføres av frivilligheten og kommunen i fellesskap.
- ✓ Det er også et uttalt ønske om at det etableres et **Frivillighetsråd** (etter modell av Eldreråd, Råd for mennesker med funksjonsnedsettelse og Ungdomsråd). På denne måten kan frivilligheten i større grad inkluderes i plan- og strategiarbeid, og bli en delaktig høringsinstans for alle kommunalområder.

4.3 Mål og strategier for frivillighetsarbeidet i Kongsvinger kommune

Frivillighetsarbeidet er en betydelig ressurs for Kongsvinger kommune. Med utgangspunkt i de utfordringene som er skissert foran har kommunen definert følgende mål for frivillighetsarbeidet:

- I 2030 har Kongsvinger kommune lagt til rette for gode arbeidsforhold for frivilligsektor
- I 2030 har Kongsvinger kommune god dialog og samhandling med frivillig sektor
- I 2030 har Kongsvinger kommune lagt til rette for at frivillig sektor har grunnlag for god rekruttering og samhandling

Som del av et arbeid med å rapportere status i oppfølgingen av frivillighetsmeldingen, er det behov for kunnskap om erfaringer fra frivillig sektor.

Kommunen må ha hovedansvaret for å koordinere den helhetlige oppfølgingen, og må legge til rette for plattformer for god kontinuerlig dialog med frivilligheten. Frivillig sektor er som alle andre samfunnsområder i stadig endring, og for å evaluere tiltak, om nødvendig revidere disse samt finne nye løsninger på nye utfordringer og muligheter, bør en tilknytning til den årlige revideringen av handlingsplanen vurdere behovet for rullering av frivillighetsmeldingen

5 Handlingsplan

Med bakgrunn i de utfordringer og målsettinger som er beskrevet i kapittel 4, er det utarbeidet et forslag til handlingsplan og tiltak for perioden 2021-2025. Handlingsplanen skal ha en årlig gjennomgang og rullering.

Mål	I 2030 har Kongsvinger kommune lagt til rette for gode arbeidsforhold for frivillig sektor		
Strategi	Sikre at frivillig sektor har tilgang til lokaliteter og god informasjon om tilskuddsordninger.		
Handling	Ansvar	Oppstart	Utført
Etablere gode informasjonsrutiner i forhold til veiledningstjenester, tilskuddsordninger, bistand til søknadsprosesser	Enhetsledere Kulturrådgiver Leder frivilligsentralen	2021	2022
Forankre frivilligsektor som en viktig samarbeidspartner og forankre Frivillighetsmeldingen i alle enheter	Rådmann Kommunalsjefer Enhetsledere	2021	2022
Utvikle gode tilskuddsordninger som støtter opp om frivillig arbeid	Kultur- og fritidsenheten	2022	

Mål	I 2030 har Kongsvinger kommune en god dialog og samhandling med frivillig sektor		
Strategi	Styrke samarbeidet mellom kommuneorganisasjonen, kommunale enheter og frivillig sektor		
Handling	Ansvar	Oppstart	Utført
Etablere årlig dialogkonferanse mellom kommunen og frivilligheten	Leder Frivilligsentralen Kulturrådgiver	2022	
Etablere frivillighetsråd	Kommunestyret Kongsvinger frivilligsentral	2022	2022
Invitere frivilligheten til formalisert samarbeid mellom kommunens tjenesteenheter og frivilligheten	Kommunalsjefer	2022	
Etablere samarbeidsavtaler mellom kommunens tjenesteenheter og frivilligheten der dette er formålstjenlig	Strategienheten Enhetsledere	2022/23	2025
Gi kommunens ansatte god kunnskap om mulighetsrommet som ligger i tett samarbeid med frivilligheten	Strategienheten Stab Enhetsledere	2021	
I samarbeid med frivilligheten vurderes det etablering av en «Småjobbsentral»	Leder av frivilligsentralen	2023	2023
Utvikle en plan for samarbeid mellom kommune, frivillighet og lokalsamfunn om tiltak som bidrar til å skape levende og inkluderende nærmiljø	Strategienheten Kultur og fritidsenheten	2023	2024

Mål	I 2030 har Kongsvinger kommune lagt til rette for at frivillig sektor har grunnlag for god rekruttering og samhandling			
Strategi	Tilrettelegge for rekruttering og samhandling gjennom profilering av lag og foreninger			
Handling	Ansvar	Oppstart	Utført	
Stimulere til bruk av Nyby som rekrutteringsverktøy	Kongsvinger frivilligsentral Strategienheten	2021	2025	
Etablere Kongsvinger kommunes frivillighetsdag	Leder Frivilligsentralene	2022	2022	
Markere frivillighetens dag	Leder Frivilligsentralene Lag og foreninger	2021		
Etablere en prøveordning med «Innsats for andre» i barnehager og grunnskole	Strategienheten Oppvekst	2022	2022	
Stimulere til rekruttering av ungdom til frivilligheten gjennom prosjektet «Kreativ ungdom»	Kultur og fritidsenheten Lag og foreninger	2021	2023	

